

Ministerstvo životního prostředí

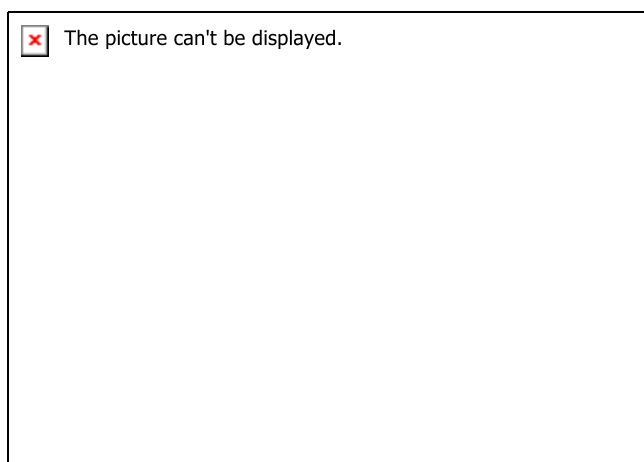
Standard kontrol

výkonu přenesené působnosti přestupkové
agendy na úseku ochrany vod

Netřebová Martina
[Datum]

Postup při výkonu kontrol přenesené
působnosti
realizovaných krajskými úřady a
Magistrátem hl. m. Prahy

Oblast ochrany vod

Úvod

V souladu s naším závazkem k zajištění účinné ochrany vodních zdrojů a vodních ekosystémů v České republice, Ministerstvo životního prostředí (MŽP) pravidelně provádí kontroly na krajských úřadech a magistrátech. Tyto kontroly jsou zaměřeny na hodnocení, jak jsou plněny povinnosti v oblasti ochrany vod, které byly přeneseny na tyto orgány státní správy v rámci decentralizace státní správy.

Kontroly zahrnují přezkum dodržování legislativních a regulačních požadavků, efektivitu procesů a účinnost opatření na ochranu vodních zdrojů. Specificky se hodnotí nakládání s odpadními vodami, prevence znečištění vod a správa vodních toků a nádrží.

V České republice má MŽP klíčovou roli v regulaci a dozoru nad ochranou vod, což zahrnuje i dohled nad úkoly, které jsou v rámci přenesené působnosti svěřeny obcím. Obce v rámci přenesené působnosti plní úkoly státní správy, které se týkají ochrany vod a jsou prováděny jménem státu podle specifických zákonů a nařízení. Zde je přehled několika hlavních oblastí, ve kterých MŽP kontroluje činnosti obcí v oblasti ochrany vod:

Vydávání povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových

- obce jsou zodpovědné za posuzování a vydávání povolení pro vypouštění odpadních vod z čistíren odpadních vod nebo průmyslových podniků do povrchových vod.

Regulace činností ovlivňujících vodní toky – obce zajišťují, že všechny činnosti jako jsou stavby na vodních tocích, úpravy koryta nebo jiné zásahy do vodního režimu jsou v souladu se zákonem.

Správa vodních zdrojů a ochrana před povodněmi – obce spravují vodní toky a vodní díla na svém území a zajišťují, že jsou prováděny opatření proti povodním, včetně údržby a obnovy protipovodňových bariér a systémů.

Kontrola dodržování legislativy v oblasti vodní ochrany – obce mají povinnost dodržovat a kontrolovat dodržování zákonů a nařízení týkajících se ochrany vod, jako jsou limity na emise znečišťujících látek do vod.

MŽP náleží pravomoc vykonávat dohled nad tím, jak obce tyto úkoly plní. Pokud jsou zjištěny nedostatky nebo porušení předpisů, může MŽP zasáhnout, případně nařídit nápravná opatření nebo udělit sankce.

Dohled MŽP je tedy zásadní pro zajištění, že obce vykonávají své povinnosti v oblasti ochrany vodních zdrojů efektivně a v souladu s legislativou, a hraje klíčovou roli v ochraně vodních zdrojů na území České republiky.

1. Přehled právních předpisů podléhajících kontrole

- **Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vodní zákon“) - hlavní právní dokument regulující ochranu vodních zdrojů, udržitelné hospodaření s vodami a práva a povinnosti v oblasti vodního hospodářství.
- **Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 114/1992 Sb.“) - ustanovení relevantní pro ochranu vodních ekosystémů a krajinných oblastí.
- **Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpadech“) - regulace, které mají dopad na vodní zdroje v souvislosti s nakládáním s odpady.
- **Zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „horní zákon“)
- **Vyhláška o stanovení vodních toků a nádrží, kde je zapotřebí zvláštní ochrana** (č. 401/2015 Sb.)
- **Nařízení vlády o vodových a povodňových plánech** (č. 150/2010 Sb.)
- **Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole** (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích**, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze**, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích**, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků**, ve znění pozdějších předpisů
- **Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZNP“)
- **Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOP“)
- **Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“)

Kontrola na základě § 108 odst. 3 ve spojení s ust. § 111 odst. 1 vodního zákona

Ustanovení § 108 odst. 3 ve spojení s § 111 odst. 1 vodního zákona se týká konkrétních aspektů kontroly a dohledu, které mají zajišťovat dodržování podmínek stanovených ve vodoprávních rozhodnutích. Tato legislativa klade důraz na pravidelné kontroly vykonávané příslušnými orgány státní správy, a to s cílem ověřit, zda jsou podmínky uvedené v povoleních dodržovány. Podíváme se podrobněji na tato dvě specifická ustanovení:

Ustanovení § 108 odst. 3 vodního zákona

Toto ustanovení upravuje pravidla pro pravidelné kontroly vodohospodářských zařízení, údržbu, a obecné podmínky provozu. Zákon stanoví, že vlastníci nebo provozovatelé vodohospodářských zařízení jsou povinni umožnit přístup příslušným orgánům k provedení kontroly. Kontroly mohou být zaměřeny na různé aspekty provozu a údržby zařízení, včetně dodržování vodoprávních povolení.

Ustanovení § 111 odst. 1 vodního zákona

Toto ustanovení dává příslušným orgánům státní správy pravomoc provádět kontrolu jakékoliv činnosti spojené s vodními zdroji a vodohospodářskými zařízeními. Orgány mohou provádět kontroly za účelem ověření, zda jsou všechny aktivity v souladu s právními předpisy a zda jsou dodržovány podmínky stanovené v rozhodnutích a povoleních.

Příklad přestupku dle vodního zákona:

Jedním z běžných příkladů přestupku je neoprávněný odběr povrchové vody bez příslušného povolení. Předpokládejme, že zemědělský podnikatel čerpá vodu z místního potoka pro zavlažování svých polí bez vodoprávního povolení. Tento čin je v rozporu s ustanovením § 10 odst. 1 vodního zákona, který vyžaduje povolení pro odběr povrchových vod pro zemědělské účely.

Postup vodoprávního orgánu:

Zjištění porušení:

- Příslušný vodoprávní úřad (krajský úřad nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností, v závislosti na míře závažnosti přestupku a místních kompetencích) obdrží oznámení nebo zjistí při kontrolní činnosti, že podnikatel čerpá vodu bez povolení.

Následně provede úvodní šetření:

- Vodoprávní úřad provede úvodní šetření, které zahrnuje sběr důkazů, jako jsou svědecké výpovědi, fotografie a měření množství odebírané vody. Úřad také zjistí, zda podnikatel dříve podal žádost o povolení nebo zda existují jiné relevantní okolnosti.

Výzva k vyjádření:

- Podnikatel je vyzván, aby se vyjádřil k obvinění a předložil svou verzi událostí nebo jakékoliv důkazy či důvody, proč došlo k odběru vody bez povolení.

Vydání rozhodnutí:

- Na základě shromážděných důkazů a stanovisek zainteresovaných stran vodoprávní úřad rozhodne, zda došlo ke spáchání přestupku. Pokud ano, úřad stanoví sankci, která může zahrnovat pokutu, nařízení nápravných opatření nebo zákaz dalšího neoprávněného odběru vody.

Vodoprávní úřad umožní odvolání:

- Podnikatel má právo proti rozhodnutí se odvolat. Odvolání se podává u správního orgánu, který rozhodnutí vydal, a následně je toto odvolání spolu se stanoviskem vodoprávního úřadu a správním spisem postoupeno nadřízenému správnímu orgánu.

Výkon rozhodnutí:

- Po vyčerpání všech odvolacích možností, pokud bylo původní rozhodnutí potvrzeno, se přikročí k výkonu rozhodnutí, včetně vybírání pokut a provádění nařízených nápravných opatření.

(Tento proces ukazuje, jakými kroky prochází správní řízení po zjištění přestupku podle vodního zákona, s cílem zajistit dodržování zákonných předpisů a ochranu vodních zdrojů)

2. Předmět kontroly

Předmětem kontroly je výkon přestupkové agendy na úseku přestupků proti vodnímu zákonu.

Standardní rozsah kontrolovaných ustanovení je následující:

- § 17 odst. 1, § 68, § 71, § 75 odst. 1, § 80 odst. 2 a § 150 správního řádu
- § 62, § 70 odst. 1, § 78, § 79, § 90, § 93 odst. 1, § 94, § 106, § 107 a § 111 zákona o odpovědnosti za přestupky
- § 4 až 8 zákona o přestupcích
- § 21, § 33 a § 34 zákona o úřednících územních samosprávných celků
- příslušná ustanovení vodního zákona

3. Kritéria posuzování předmětu kontroly

3.1 Odborná způsobilost úředníka

Kontrolní orgán ověřuje na základě předložených podkladů splnění jak obecné, tak zvláštní části zkoušky odborné způsobilosti nebo doložení rovnocennosti vzdělání. Povinnost prokázat zvláštní odbornou způsobilost z obecné části se nevztahuje na fyzické osoby, které složily úřednickou zkoušku dle zákona o státní službě. Kontroloři si za účelem ověření, zda jsou agendy vykonávány osobami, které splňují výše uvedené požadavky, vyžádají předložení osvědčení o složení zkoušky, osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání nebo jiné podklady dokládající způsobilost, jako jsou diplom apod.

V případě zjištění nedostatků se jedná o porušení § 21 nebo § 33 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků. Pro výkon přestupkové agendy se navíc aplikují požadavky odborné způsobilosti stanovené v § 111 odst. 1 (a v § 111 odst. 2, pokud jde o výjimku z této povinnosti) zákona o úřednících.

Konkrétně v přestupkové agendě oblasti ochrany vod:

Zpravidla se vyžaduje úplné středoškolské vzdělání s maturitou, v ideálním případě v oboru právo nebo správní činnost. U složitějších přestupků nebo ve větších obcích může být požadováno i vysokoškolské vzdělání právního směru. Úředníci by měli pravidelně absolvovat školení zaměřené na novinky v legislativě, technologické pokroky v oblasti vodního hospodářství a osvojení si nových metodik práce. Důraz by měl být kladen na aplikaci teoretických poznatků v praktických situacích, což zvyšuje jejich profesní kompetence a schopnost efektivně reagovat na výzvy spojené s ochranou vodních zdrojů. Zjišťuje se, zda úředníci pravidelně navštěvují školení a aktualizují si své znalosti o nových zákonech, technologiích a metodách v oblasti vodního práva a ochrany vod.

Kontroloři hodnotí, zda úředníci rozumějí platným zákonům a předpisům týkajícím se ochrany vod, jako jsou požadavky na povolení odběru povrchových vod.

Ověřuje se i schopnost aplikace legislativy v konkrétních případech, tj. ověřuje se schopnost úředníků aplikovat zákony a předpisy na konkrétní modelové situace, například při posuzování žádosti o povolení, či při vymáhání pokut a dalších sankcí za neoprávněný odběr vody.

Opatření:

Kontrolní orgán uvede v protokolu o kontrole konkrétní návrh opatření a období, ve kterém obecní úřad obce s rozšířenou působností nebo pověřený obecní úřad zjedná nápravu a výkon přenesené působnosti bude vykonávat zaměstnanec, který je odborně způsobilý.

Příklad závěru protokolu:

„Pracovníci splňují předpoklady zvláštní odborné způsobilosti podle ust. § 21 zákona č. 312/2020 Sb., o úřednících územních samosprávních celků.“

3.2 Vedení spisu

Z ustanovení § 17 odst. 1 správního řádu, ve spojení s navazujícími ustanoveními správního řádu, zejména s ustanovením § 68 odst. 2 a § 36 odst. 3, plyne, že spis musí obsahovat všechny podklady, ze kterých správní orgán vycházel pro své rozhodnutí. Ve spisu by měly být dále dokladovány všechny důležité úkony, které správní orgán v rámci řízení činil (například vyrozumění poškozeného podle ust. § 70 odst. 1 ZOP nebo výzva osobě přímo postižené spácháním přestupky, je-li její souhlas nezbytný pro zahájení nebo vedení řízení, k podání souhlasu podle ust. § 79 odst. 2 ZOP). Samozřejmostí je oznámení o zahájení řízení, vymezující jeho předmět, a v neposlední řadě samotné rozhodnutí ve věci. Dokladováno by též musí být doručení, resp. oznámení těchto úkonů jejich adresátům. Neméně zásadní je rovněž vyznačování doložky právní moci na vydaných rozhodnutích.

Vedení spisu o přestupku, jako je nedovolený odběr povrchových vod, vyžaduje dodržování specifických právních a správních standardů. Následují základní požadavky na řádné vedení takového správního spisu:

- **Úplnost dokumentace:**

Spis musí obsahovat veškerou dokumentaci relevantní pro daný případ, včetně žádostí, oznámení, stížností, rozhodnutí, důkazů, výpovědí svědků, fotodokumentace a jakýchkoli jiných dokumentů nebo záznamů souvisejících s přestupkem.

- **Chronologické uspořádání:**

Dokumenty ve spisu by měly být řádně uspořádány v chronologickém pořadí, což usnadňuje přehlednost a přístup k informacím během celého řízení.

- **Záznam o procesních krocích:**

Je důležité vést přesné záznamy o všech procesních krocích, včetně termínů jednání, výzvy k vyjádření, odesílání rozhodnutí apod. Toto zahrnuje také záznamy o doručování dokumentů stranám řízení.

- **Označení a evidování důkazů:**

Veškeré důkazy musí být řádně označeny a zařazeny do spisu. Je nutné zajistit, aby bylo možné každý důkaz jednoznačně identifikovat a ověřit jeho původ a relevanci pro případ.

- **Ochrana osobních údajů:**

V rámci spisu musí být zajištěna ochrana osobních údajů v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů (GDPR a další národní legislativa). Je důležité, aby osobní údaje byly zpracovávány pouze v nezbytně nutném rozsahu a byly chráněny před neoprávněným přístupem.

- **Přístupnost a revizibilita:**

Spis musí být veden tak, aby byl přístupný oprávněným osobám a umožňoval efektivní revizi a audit. To zahrnuje správné vedení elektronických spisů, pokud jsou používány, a jejich zálohování.

- **Právní požadavky:**

Všechny dokumenty a procesní kroky ve spisu by měly být v souladu s příslušnými právními předpisy, jako je správní řád a zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

Správné vedení spisu zvyšuje efektivitu řízení, pomáhá předejít právním chybám a zajišťuje spravedlivé a transparentní rozhodování. Je klíčové, aby úředníci odpovědní za vedení spisu byli řádně školeni a pravidelně se seznamovali s aktuálními právními požadavky a nejlepšími postupy v oblasti správního řízení.

Ustanovení § 17 odst. 1 a § 75 správního řádu jsou klíčové pro správné vedení spisu a jeho právní přesnost a následnou přezkoumatelnost rozhodnutí.

- **Ustanovení § 17 odst. 1 správního řádu – vedení správního spisu**

Podle tohoto paragrafu je každý správní spis povinen mít:

Spisovou značku:

Jedná se o unikátní identifikátor spisu, který je přidělen při jeho založení a který zahrnuje informace umožňující rychlou orientaci ve věci. Spisová značka typicky obsahuje kód orgánu, rok založení spisu a pořadové číslo spisu. Tento identifikátor usnadňuje správu dokumentů a jejich vyhledávání.

Chronologické uspořádání dokumentů:

Dokumenty ve spisu musí být řádně uspořádány podle data přijetí nebo vytvoření, což zjednodušuje přehled o průběhu řízení.

- **Ustanovení § 75 odst. 1 správního řádu**

Vyznačení právní moci rozhodnutí:

Jakmile rozhodnutí nabude právní moci, což znamená, že již nelze proti němu podat odvolání nebo jiný opravný prostředek, musí být toto vyznačeno ve spisu. Vyznačení právní moci je obvykle realizováno razítkem nebo zápisem, který udává datum nabytí právní moci. Toto je důležité pro strany řízení, aby měly jasno o konečnosti rozhodnutí a případných dalších právních krocích, které mohou podniknout.

Opatření:

Nejsou-li uvedené doklady součástí spisu nebo není-li na rozhodnutích vyznačována právní moc, je na místě kontrolovanému správnímu orgánu v protokolu o kontrole vytknout ve spojení s jeho identifikovatelným postupem (uvedením spisové značky) porušení ust. § 17 správního řádu nebo ust. § 75 odst. 1 správního řádu.

Příklad závěru protokolu:

„Mezi podklady chybí plná moc, na rozhodnutí chybí doložka nabytí právní moci; Obsah správního spisu není doplněn o veškeré písemnosti do spisu založené, resp. přílohy a podklady k žádosti“

3.3 Náležitosti rozhodnutí

Ustanovení § 68 a § 150 správního řádu, jakož i ustanovení § 93 odst. 1 ZOP upravují jednak obecné náležitosti rozhodnutí (výroková část, odůvodnění, poučení), jednak náležitosti speciální, týkající se jednotlivých typů (příkaz, rozhodnutí o přestupku).

V souvislosti s kontrolou přestupkové agendy je případné soustředit se s ohledem na stěžejní zásadu *ne bis in idem* („ne dvakrát v jedné věci“) zvláště na dostatečný popis skutku a dále na jeho správnou právní kvalifikaci. V rozhodnutích by neměl být opomíjen výrok o nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení, byl-li účastníkem řízení poškozený, a výrok o náhradě nákladů řízení v případě vyslovení viny (o náhradě nákladů lze ovšem za určitých podmínek rozhodnout i samostatně).

Z odůvodnění rozhodnutí by pak mělo být dostatečně zřejmé, z jakých podkladů vycházel správní orgán pro vyslovení viny, jak tyto podklady hodnotil, jakým způsobem se vypořádal s vyjádřením účastníků řízení a v neposlední řadě jakými úvahami se řídil při uložení druhu a výše správního trestu.

Je-li rozhodnutí v rozporu s ustanoveními § 68 a § 150 správního řádu a § 90 a § 93 odst. 1 ZOP, může to být důvod pro zahájení přezkumného řízení a na to navazující změnu nebo zrušení rozhodnutí. Rozhodnutí o přestupku za nedovolený odběr povrchových vod musí splňovat specifické náležitosti dle ZOP a správního řádu, aby bylo platné a právně účinné. Zde jsou základní náležitosti, které by takové rozhodnutí mělo obsahovat:

V oblasti ochrany vod – přestupek o nedovoleném odběru povrchových vod

Náležitosti rozhodnutí:

Úvodní část:

Název orgánu: Úplný název správním orgánu, který rozhodnutí vydává.

Spisová značka: Jedinečné číslo přidělené spisu.

Datum vydání: Den, kdy bylo rozhodnutí vydáno.

Identifikace účastníků:

Jméno a příjmení, případně název právnické osoby: Údaje o tom, kdo je předmětem rozhodnutí.

Adresa bydliště nebo sídlo: Kontaktní adresa účastníka.

Identifikační číslo osoby nebo právnické osoby (IČO): Pokud je aplikovatelné.

Věcná část:

Popis skutkového stavu: Jasný popis činu, včetně místa, času a způsobu, jakým byl přestupek za nedovolený odběr povrchových vod spáchán.

Právní kvalifikace činu: Specifikace zákonných ustanovení, které byly porušeny.

Důkazy: Výčet důkazů, které byly použity k doložení skutkového stavu a rozhodnutí.

Rozbor námitek: Reakce na všechny námitky nebo obrany vznesené účastníkem řízení.

Výrok rozhodnutí: Jednoznačné a stručné formulování rozhodnutí, například uložení pokuty, zákaz činnosti atd.

Poučení o právních následcích: Vysvětlení, co rozhodnutí znamená pro účastníka, včetně jakékoliv povinnosti, která je na účastníka uvalena.

Poučení o opravných prostředcích: Informace o možnosti a lhůtě pro podání odvolání nebo jiného opravného prostředku proti rozhodnutí.

Závěrečné údaje:

Podpis a jméno úředníka: Rozhodnutí musí být podepsáno odpovědným úředníkem, jehož jméno a funkce by měly být uvedeny.

Toto rozhodnutí musí být doručeno všem účastníkům řízení v souladu s příslušnými pravidly pro doručování správních rozhodnutí, aby bylo zajištěno, že mají možnost se s rozhodnutím seznámit a využít svého práva na obvolání.

V rámci správního řízení o přestupcích, jako je nedovolený odběr povrchových vod, mají účastníci právo se proti rozhodnutí odvolat. Postup odvolání a související lhůty jsou stanoveny v ZOP. Zde jsou základní informace o možnostech odvolání a relevantních lhůtách:

Možnost odvolání

Odvolání proti rozhodnutí:

Účastník řízení má právo podat odvolání proti rozhodnutí o přestupku. Odvolání se podává u orgánu, který rozhodnutí vydal, a to k přezkumu nadřízeným správním orgánem.

Lhůty pro podání odvolání

Standardní lhůta:

Odvolání je třeba podat do 15 dnů od doručení rozhodnutí. Tato lhůta je striktní a po jejím uplynutí již obvykle není možné odvolání úspěšně podat.

Postup při podání odvolání

Forma odvolání:

Odvolání musí být písemné. Mělo by obsahovat důvody, proč účastník s rozhodnutím nesouhlasí, a může zahrnovat nové důkazy nebo argumenty, které podporují jeho případ.

Doručení odvolání:

Odvolání se doručuje orgánu, který rozhodnutí vydal. Tento orgán poté předá odvolání spolu se všemi příslušnými spisovými materiály vyššímu správnímu orgánu, který bude o odvolání rozhodovat.

Automatické odkladné účinky odvolání:

Odvolání odkládá vykonatelnost rozhodnutí, pokud zákon nebo rozhodnutí prvostupňového orgánu nestanoví jinak.

Právo na další opravné prostředky:

Pokud je odvolání zamítnuto, může účastník pravomocné rozhodnutí odvolacího orgánu napadnout správní žalobou, popř. podat podnět k přezkumu k nadřízenému správnímu orgánu.

Písemný příkaz podle § 150 správního řádu se specificky nevztahuje na rozhodnutí o přestupcích, ale může být použit v situacích, kde je potřeba zajistit okamžité dodržování právních předpisů nebo ochranu veřejného zájmu mimo kontext tradičního řízení o přestupku.

Písemný příkaz ve vztahu k přestupkům

Písemný příkaz by mohl být teoreticky využit pro nařízení okamžitých opatření v rámci širšího správního řízení, aby se zabránilo dalšímu nedovolenému odběru povrchových vod, než bude řízení o přestupku dokončeno. Příklady situací, kde by to mohlo být relevantní:

Zákaz dalšího odběru: Pokud by bylo zjištěno, že nedovolený odběr povrchových vod pokračuje a představuje okamžité riziko pro životní prostředí, může správní orgán vydávat příkazy, které nařizují okamžité zastavení takového odběru.

Nápravné opatření: Správní orgán může vydat písemný příkaz, který požaduje provedení konkrétních nápravných opatření, jako je například instalace zařízení pro měření množství odebírané vody, aby se zajistilo, že nedochází k dalšímu porušování předpisů.

Legislativní rámec

Při použití písemného příkazu je důležité, aby byl správně odůvodněn a založen na konkrétních právních předpisech, které opravňují orgán k takovému jednání. V případě nedovoleného odběru povrchových vod by se muselo jednat o situace, kde je okamžité jednání nezbytné pro ochranu veřejného zájmu nebo prevenci dalšího poškození životního prostředí.

Opatření: nedostatky je na místě nutné kontrolovanému správnímu orgánu v protokolu o kontrole vytknout ve spojení s jeho identifikovatelným postupem (uvedením spisové značky) a s uvedením porušeného ustanovení správního řádu, ZOP nebo vodního zákona.

Příklad závěru protokolu:

„Obec je účastníkem řízení podle ustanovení § 115 odst. 4 vodního zákona, nikoliv podle odstavce 5“

3.4 Nedodržování lhůt

Lhůta pro zahájení řízení je odvozována od ustanovení § 80 odst. 2 správního řádu, podle něhož je správní orgán nečinný, pokud řízení nezahájí do 30 dnů ode dne, kdy se dozvěděl o skutečnostech odůvodňujících takový postup.

Ust. § 94 ZOP stanoví pro vydání rozhodnutí lhůtu 60 dnů. K této lhůtě je ovšem dle okolností konkrétního případu možno připočít dalších 30 dnů podle ust. § 71 odst. 3 písm. a) správního řádu, respektive další nutnou dobu v případech uvedených pod písmenem b) tohoto ustanovení.

Jako nedodržení lhůty pro vydání rozhodnutí by také v konkrétním případě nebylo možné vytknout její prodloužení podle ust. § 80 odst. věty první správního řádu. Nedílnou součástí právní úpravy je pak povinnost vyznačovat na rozhodnutích den jejich vydání (vypravení) podle ust. § 71 odst. 2 písm. a) správního řádu.

Pokud nebylo ve stanovené lhůtě rozhodnutí vydáno, případně řízení v odůvodněných případech zahájeno, je na místě přijmout podle konkrétních okolností případu některé z opatření proti nečinnosti (§ 94 ZOP ve spojení s ust. § 71 správního řádu a ust. § 80 správního řádu). V rámci řízení o přestupcích, jako je nedovolený odběr povrchových vod, správní orgán obvykle vydává rozhodnutí o přestupku, které může zahrnovat pokuty nebo jiné sankce.

V oblasti ochrany vod:

Ve věci nedovoleného odběru povrchových vod, jakožto správního přestupku, jsou správní lhůty pro vydání rozhodnutí stanoveny podle ZOP a správního řádu. Tyto lhůty jsou klíčové pro zajištění rychlého a spravedlivého řešení přestupkových řízení a zároveň pro ochranu práv obviněných. Zde jsou hlavní lhůty:

Lhůta pro zahájení řízení:

Řízení o přestupku by mělo být zahájeno bez zbytečného odkladu po zjištění důvodů k zahájení řízení nebo po obdržení oznámení o přestupku.

Lhůta pro vydání rozhodnutí:

Správní orgán by měl rozhodnutí o přestupku vydat do 60 dnů od zahájení řízení (pokud nelze vydat bezodkladně). Tato lhůta může být prodloužena v případě složitějších řízení, kde je třeba získat další důkazy nebo kde jsou zapotřebí další expertní posudky, avšak celková lhůta pro rozhodnutí by neměla přesáhnout 3 měsíce.

Lhůta pro doručení rozhodnutí:

Po vydání rozhodnutí musí být toto rozhodnutí doručeno účastníkům řízení. Správní orgán by měl rozhodnutí rozeslat všem účastníkům ihned po jeho vydání, nejlépe hned ve stejný den. Doručuje se vždy primárně do datové schránky.

Maximální lhůta pro ukončení řízení:

Podle ZOP by řízení o přestupku mělo být ukončeno nejpozději do 6 měsíců od jeho zahájení. Tato lhůta je krajní a její překročení může být předmětem námítky nebo dokonce důvodem pro zrušení rozhodnutí.

Opatření:

Nedodržování uvedených lhůt, respektive nevyznačování vypravení rozhodnutí by mělo být kontrolovanému správnímu orgánu, ve spojení s uvedením jeho spisové značky, vytknuto v protokolu o kontrole jako porušení ust. § 94 ZOP (ve spojení s § 71 správního řádu), respektive ust. § 80 odst. 2 správního řádu.

Nedodržení správních lhůt je považováno za závažné porušení správního řádu a může vést k právním následkům pro úřad, včetně možnosti podání stížností, správních žalob. Nedůvodné průtahy mohou být i nesprávným úředním postupem, za něž lze účastníkům přiznat finanční zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nepřiměřeně dlouhými správními řízeními, přičemž stát má vůči územně samosprávným celkům možnost požadovat regresní náhrady (zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti státu za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem). Je vždy nezbytné, aby kontrolující orgán po zjištění nedůvodných průtahů v řízení ihned přijal opatření k nápravě této situace a zamezil budoucím prohřeškům v této oblasti.

Doporučuje se provést důkladnou analýzu příčin průtahů a zavést konkrétní opatření, jako jsou školení úředníků, personální posílení, zlepšení interních procesů, nebo zavedení kontrolních mechanismů, které zabezpečí dodržování správních lhůt. Dále se doporučuje systematické monitorování dodržování lhůt a pravidelné vyhodnocování účinnosti zavedených opatření.

Příklad závěru protokolu:

„Během kontroly bylo zjištěno, že v několika případech [specifikujte počet nebo typy řízení, pokud je to možné] úřad neprovedl úkony ve správním řízení v zákonných lhůtách. Jedná se o zpoždění ve vydávání rozhodnutí, která přesáhla stanovené lhůty o [vložte počet dní], což má za následek potenciální narušení práv a oprávněných zájmů stran řízení.

3.5 Postup před vydáním rozhodnutí

Postup před vydáním rozhodnutí upravují základní ustanovení ZOP, určující místní příslušnost prvostupňových správních orgánů (ust. § 62 ZOP), jsou nezbytná pro určení předmětu řízení (ust. § 78 ZOP), a v neposlední řadě jde pak o ustanovení, která ukládají prvostupňovému správnímu orgánu neopomenout další osoby účastné na řízení, typicky poškozeného a osobu přímo postiženou spácháním přestupku, bez jejíhož souhlasu nelze některá řízení vést (ust. § 70 odst. 1 a § 79 ZOP).

Porušení těchto ustanovení (§ 62, § 78 a § 79 ZOP) představuje vady řízení, které mohou mít za následek zrušení rozhodnutí v přezkumném řízení.

V oblasti ochrany vod:

Přestupek projedná ten příslušný správní orgán, který dříve zahájí správní řízení. Je nutná jasně nastavená komunikace mezi příslušnými správními orgány (ORP a ČIŽP). Příslušný správní orgán pro řešení přestupku nedovoleného odběru povrchových vod se tedy liší v závislosti na konkrétní okolnostech případu a specifikaci zákona:

- Obecní úřady obcí s rozšířenou působností (ORP):

Mají pravomoc řešit většinu běžných přestupků, včetně těch, které se týkají nedovoleného odběru povrchových vod. Pouze pokud nedochází k významnému ohrožení veřejného zájmu nebo životního prostředí.

- Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP):

V situacích, kdy nedovolený odběr povrchových vod má větší dopad na životní prostředí nebo porušuje specifické zákony týkající se ochrany vod a životního prostředí, může být příslušným orgánem ČIŽP, která má širší pravomoci a zdroje pro řešení komplexnějších a závažnějších případů.

- Povodí, státní podniky:

Ve specifických případech, kde jsou zájmy státu jako majitele vodních zdrojů přímo dotčeny, může se na řešení přestupků podílet i relevantní státní podnik (povodí), který spravuje vodní toky a nádrže.

Opatření:

Nedostatky je na místě kontrolovanému správnímu orgánu v protokolu o kontrole třeba vytknout, a to ve spojení s jeho identifikovatelným postupem (uvedením spisové značky) s uvedením porušeného ustanovení ZOP.

Příklad z protokolu:

„Během kontroly bylo zjištěno, že úřad nesprávně postupoval v několika fázích přípravy rozhodnutí, včetně nedostatečného zjišťování skutkového stavu a neúplného zohlednění všech relevantních právních norem. Byly identifikovány případy [specifikujte konkrétní příklady], kde byl proces rozhodování zatížen

chybami, které mohou ovlivnit zákonnost a spravedlnost výsledných rozhodnutí.

Identifikované závady v postupu úřadu představují vážné porušení principů správného správního řízení. Tyto chyby mohou vést k nepravomocným nebo nesprávným rozhodnutím, což negativně ovlivňuje důvěru veřejnosti v účinnost a spravedlnost správního rozhodování.

Doporučuje se okamžité přehodnocení a případná revize všech současných rozhodovacích procesů. Je třeba zavést jasnější směrnice a školení pro úředníky, které zabezpečí dodržování všech relevantních postupů a právních norem. Úřad by měl rovněž zvýšit dohled nad správností administrativních kroků a posílit interní kontrolní mechanismy pro zabránění opakování podobných chyb."

4. Opatření k nápravě nebo prevence nedostatků

Na základě výše uvedeného lze uvést, že vedle nápravy postupu kontrolovaného správního orgánu dozorčími prostředky správního řádu – tam kde je to možné – lze jako opatření k nápravě nebo prevenci zjištěných nedostatků ukládat zejména povinnost dbát na řádné vedení spisů, na dodržování stanovených lhůt.

Pokud jde o formulaci textu protokolu, v případě nezjištění žádných nedostatků je možné jako kontrolní zjištění uvést například „bez závad“, či jiné obdobné vyjádření. V případě nedostatků uvedených v předcházející části odkazujeme na závěry k jednotlivým bodům – nejedná se ovšem zdaleka o vyčerpávající výčet možných kontrolních zjištění, tento standard nemá ani za cíl postihnout všechna případná pochybení, s nimiž se mohou krajské úřady při kontrole orgánů obcí setkat.

Protokol by měl zahrnovat zjištění, zda je výkon agendy zajišťován osobami, které pro to splňují požadavky odborné způsobilosti, či nikoliv, s uvedením porušených ustanovení ZOP; v takovém případě by měl zahrnovat také opatření k nápravě, aby agendu nadále vykonával pouze úředník, který stanovené podmínky splňuje.

V případě většího výskytu pochybení by kontrolované správní orgány měly zasílat zprávu o přijatých opatřeních a krajský úřad by měl rovněž zvážit provedení následné kontroly.